

4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змінами та доповненнями)

URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/43515?test=XX7MfyrCSgkyu/jlZieeZ226HI45Ms80msh8Ie6>

URL:<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/28570/1/21.doc.pdf>

Пятецька Сніжана Олександрівна
здобувач вищої освіти 206 н.г. ННІ №1
Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник:

Халюк Сергій Олександрович
доцент кафедри конституційного
права та прав людини Національної
академії внутрішніх справ
доктор юридичних наук, доцент

МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Вторгнення РФ на територію України з метою загарбання територій та окупації влади тягне за собою величезну кількість наслідків: зруйновані будинки, знищені культурні та архітектурні пам'ятки, вбиті ракетними атаками громадяни України та інших країн, що на цей час перебували в Україні. У зв'язку з цим Президент Володимир Зеленський підписав Указ № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні».

Військове командування разом із Міністерством внутрішніх справ України, іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування має забезпечити передбачені Законом України «Про правовий режим воєнного стану» заходи й повноваження, необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави. ^[1]

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»: воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень. ^[2]

У зв'язку із запровадженням в Україні воєнного стану тимчасово можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини та громадянина,

передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України, а також впроваджуватися тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб.

Обмеження певних визначених Законом прав людини і громадянина зроблено з метою забезпечити збереження життів громадян та зберегти цілісність території України.

Якщо у мирний час надання мобільного телефону для перевірки це добровільна справа, що лише в окремих випадках відбувається лише за відповідного рішення суду, то під час воєнного стану право громадян на таємницю листування, телефонних розмов та іншої кореспонденції обмежується.

У постанові Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року №1456 затверджено перелік осіб, які мають право на перевірку документів у осіб, огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян, під час воєнного стану. Цим правом наділені працівники Національної поліції, Служби Безпеки України, Національної гвардії, Державної прикордонної служби, Державної міграційної служби, Державної митної служби та Збройних сил України.

Згідно зі статтею 114² Кримінального кодексу України, передбачена також кримінальна відповідальність за несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. Такі дії, залежно від частини цієї статті, караються позбавленням волі на строк від трьох до дванадцяти років.

Окрім можливості бути притягнутим до кримінальної відповідальності, поширення такої інформації в соціальних мережах, публікація її в пресі чи повідомлення стороннім особам може призвести до ворожих авіа- чи ракетних ударів по місцях скупчення українських військовослужбовців, що завдає непоправної шкоди обороноздатності країни. При цьому страждає і цивільне населення, руйнується інфраструктура та завдаються збитки економіці держави.

Щоб покращити механізм захисту прав людини під час воєнного стану, Україна може Ратифікувати Римський статут Міжнародного кримінального суду. Основний зміст Римського статуту МКС полягає у створенні міжнародної юридичної системи для переслідування осіб, які вчинили злочини проти миру, людства та воєнних злочинів. Так як в Кримінальному кодексі України немає такого поняття як «злочини проти людяності», значно складніше притягнути рф до кримінальної відповідальності за злочини, які вчиняються на території України. Ратифікація мала б полегшити цю процедуру, враховуючи те, що Україна тісно співпрацює з Міжнародним кримінальним судом. Він [статут] забезпечує можливість переслідування осіб,

які вчинили злочини проти миру, людства та воєнні злочини, тим самим забезпечуючи правовий захист громадян.

Механізм притягнення рф до кримінальної відповідальності за вчинення геноциду українського народу постійно удосконалюється. Саме тому важливо встановлювати особу кожного російського військовослужбовця, керівника та командирів, адже таким чином буде значно простіше притягнути їх до відповідальності у Міжнародному кримінальному суді.

Список використаних джерел:

1. Президент України. Президент підписав указ про запровадження воєнного стану в Україні, Верховна Рада його затвердила / ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ // Офіційне інтернет-представництво. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-pidpisav-ukaz-pro-zaprovadzhennya-voennogo-stanu-73109>.
2. Закон України \"Про правовий режим воєнного стану\". 2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
3. Конституція України : Конституція України; Верховна Рада України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

***Ружнілова Вікторія Віталіївна**
студентка 2 курсу, група 201 ННІ
№1, Національна академія
внутрішніх справ
Науковий керівник:
Чижев Денис Анатолійович,
доцент кафедри конституційного
права та прав людини Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Під час воєнного стану, який є особливо тяжким періодом для України та значно ускладнюється одночасним етапом реалізації прагнень нашою державою відновити економіку внаслідок загострення пандемічної нестабільності, а також через глобальну макроекономічну дестабілізацію, важливим фактором є дотримання прав людини. За умов кризи, людські ресурси, будучи носіями унікальних знань, вмінь та досвіду, залишаються ключовими факторами, що необхідні країні для збереження безперервності роботи економічного, політичного і соціального секторів. Відповідно, права і свободи людини є найвищою цінністю, проте їх характерною ознакою, як принципово важливої риси прогресивного суспільства, є історична нестійкість, мінливість та підпорядкованість соціально-економічним